

בית נאמן

מוצ"ש פרשת וירא, י"ט בחשוון תשפ"ג

נושאי השיעור:

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

א. משל וגמשל על המדינה מאז ועד עתה. ב. מתי נתחברה הברכה על הדלקת נרות שבת? ג. בחורי ישיבה האם צריכים להדליק בחדריהם נרות שבת? ד. לנגוע בנר שבת שבירכו עליו אחרי שהודלק והוקצה למצוותו. ה. מי מצווה בהדלקה, האשה או הבעל? ו. קריאת תיבות "האהלה" ו"צוורה". ז. מגין שעולה עמו ואינה יורדת. ח. ביאורים נחמדים בכמה מפסוקי הפרשה. ט. פירושים מיוחדים בפרשת העקידה. י. טעם אמירת "יצחק יצחק יצחק" בסוף ברכת הלבנה. יא. ההפסקים בפרשת חיי שרה (במנחה של שבת ושני וחמישי). יב. ביאור "ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר".

משל השועל

א. שבוע טוב ומבורך. יש מעשה שמביאים אותו בעלי המוסר, היה שועל בכרם וזלזל שם ענבים כמה שהוא יכול. ופתאום הרגישו בו בעלי הכרם, אבל לצאת הוא לא יכול, הוא השמין... אז הוא עשה את עצמו מת. באו בעלי הכרם ואחד אמר: השועל הזה מת כנראה, בסדר. ניקח ממנו את הזנב לטאטא בו את הבית, זו סגולה לטאטא את הבית בזנב של שועל... זה משהו מיוחד. והשני אמר למה ניקח לו זנב? ניקח לו שן. בגמרא (בשבת ס"ז ע"א) כתוב שאם אתה לוקח שן משועל מת, אז אדם שלא יכול לישון ישים את השן וירדם. (ואם תיקח שן משועל חי, אדם שהוא עיף ורוצה לקום והוא לא יכול לקום, ישים את השן הזאת ויחיה ויקום). ואחד אמר שאדם שיש לו שמיעה חלשה, יקח מהשועל את האוזן שלו (רק אוזן אחת, תישאר לו האוזן השנייה...), ואז הוא יתחיל לשמוע יפה. והשועל שומע ומבין (הוא למד את שפתם של בני האדם...), אמר אין דבר, שיקחו את הזנב, יקחו את השן, יקחו את האוזן. ובא אחרון שבהם ואמר: השועל זה הפקח שבחיות, ניקח ממנו את הלב ויהיה לנו לב מלא חכמה. (אפילו שכתב הרב הארי"י (שער המצוות פרשת וילך) שמי שאוכל לב של בהמה נעשה טיפש, זה דוקא של בהמה, אבל לב של שועל נעשה חכם גדול...). השועל אמר: "אוי ואבוי לו, אם יקחו ממנו את הלב, מה ישאר?!" אז הוא מיד רץ, חיפש איזו דרך וברח.

שבת קדשנו

ב. אנחנו כאן במדינה הזאת היינו ככה. לפני מאה שנה באו החלוצים מרוסיה, ושם אין לא שבת ולא מועד. אז רצו לעשות 'כדורגל' דוקא בשבת. בשבת זה יום מנוחה לאומי. בשבילם שבת זה לא שחרית, מוסף, ספר תורה וכו', אלא זה 'מנוחה לאומי' - נעשה בו 'פוטבול' (משחק כדורגל). והרבה צעקו, אמרו יש לכם באמצע השבוע חצי יום בטלה, היום למשל ביום שלישי אחר הצהריים לא עובדים, אז נעשה את זה שכולם יוכלו להשתתף ולראות את ה'חלוצים' שמשחקים¹. והם אמרו לא, נעשה רק בשבת! אבל מי שגר קרוב ויבוא להסתכל, נניח שהוא סומך על דעת המתירים (סי' ש"ח סעיף מ"ה בהגה) לשחק כדורגל בשבת. אבל מי שהוא רחוק - יסע וידליק וגם עישון סיגריות וכו'. אבל הם אמרו לא, נעשה דוקא בשבת! סבלו את זה. רבו על זה וסבלו בסוף. אמרו אין דבר, אנחנו לא נראה את זה². אחר כך המשיכו לעשות, המשיכו להחריב ולהחריב. יש בית דין, אבל יש מעליו בג"ץ. ובג"ץ הזה דוחה את כל הפסקים של בית הדין. והם חושבים: אם בית הדין לא יתיישר כמו שאנחנו חושבים, נעביר אותו. מה אנחנו צריכים אותו בכלל? וכן על

זו הדרך. אחר כך פגעו בשבת, אמרו זה יום מנוחה לאומי, אז לא נלך בשבת, אלא שעה שעתיים לפני צאת השבת נוציא אותו מוקדם. כתוב "ממהרין לבוא ומאחרים לצאת" (ראה מגילה דף כ"ג ע"א), והם עושים הפוך - "מאחרים לבוא וממהרים לצאת" - להוציא את השבת...

פסח כשר

ג. אחר כך אמרו גם פסח. למה כולם אוכלים כשר, והערבי 'מסכך' מה יאכל? וכי הוא לא יכול ללכת ליפו ויאכל שם כמה שירצה? או יהודי עבריין יאכל שם ביפו, אבל מי שנמצא בבית חולים לא להכניס חמץ! "לא יראה ולא ימצא". אבל לא, הבג"ץ פסק שבניגוד לרבנים השומרים על בתי החולים, אפשר להכניס חמץ כמה שאתה רוצה. גם עכברים, גם חזירים, וגם חמץ. הכל מותר. הכל ממש.

הכותל המערבי

ד. אחר כך פגעו גם בכותל המערבי. הייתה להם יראת כבוד כלפיו. ואלה הרפורמים הכותל המערבי בשבילם מיותר לחלוטין. הם אומרים עליו: מה נעשה בו? מה זה הכותל המערבי? כותל ישן שאין מה לעשות בו, מאחוריו היו שוחטים כל יום כבשים ואילים ותורים. והנה גם את זה רוצים להרוס. אז כבר העם נעשה כמו השועל, אי אפשר להמשיך ככה! "דם יחשב לאיש ההוא דם שפך" (ויקרא י"ז ד'). שפך ראשי תיבות שבת פסח כותל, מה נשאר עוד? (והלואי שלא יהיה לכ"ף פירוש יותר גרוע - כיפור. מי יודע?). לכן העם התנער מזה - 'התנערי מעפר קומי שבי ירושלים התפתחי מוסרי צוארך שביה בת ציון. על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים' (ישעיה נ"ב, ב' - ס"ב, ו'). יש גבול לטירוף! יש גבול לשגעון! "ונגעה חרב עד הנפש" (ירמיה ד', י').

"ויגבה לבו בדרכי ה"

ה. פעם היה סוהר אחד בבית הסוהר, והיה שם ערבי אחד שנכלא (נדמה לי שמו ברגותי)³, והוא ישב שם והוא רואה את הסוהר אוכל פיתה בפסח! אז הוא אמר לו: אתה לא יודע שיש לכם היום חג פסח, ולא אוכלים פיתה?! אוכלים מצות, מה יש לך?! אמר לו הסוהר: זה חג ישן נושן, עתיק, 'ענתיקה'. אחרי שיצא משם, קרא את חבריו שכמותו ואמר להם: כל הזמן חשבתי שהיהודים קשורים איך שהוא לדת שלהם, ולכן כיוון שהם קשורים אליה - הקב"ה מגן עליהם. אבל עכשיו כשראיתי סוהר שיש לו מצות טובות מאד, והוא אוכל רק חמץ ככוונה, אין להם זכות! אנחנו ננצח אותם. זה מעשה שהיה וקראתי אותו. אז אדם לא יחשוב שאלה שעושים 'חכמות' נגד התורה יצליחו. לא! הם!

ו. אתם יודעים מה זה ברגותי בעברית? ברגותי פירושו פרעוש. אין פ"ה בערבית, אומרים רק ב"ת. והע"ן אם עושים עליה נקודה תהיה גימ"ל, והש"ן עושים אותה ת-ס', אז פרעוש זה ברגות. אז היה אחד כלאו שם ושמו 'פרעושי' (ברגותי ופרעושי היינו הך)...

לרפואת הילד אוריאל בן מוריה בתוך שאר חולי ישראל. נא העתירו לרפואתו השלמה בקרוב

לע"נ אבי הישיבה הר"צ רבי בנימין הכהן בן מברכה זצ"ל.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:04	17:16	17:56
16:20	17:18	17:52
16:07	17:16	17:50
16:21	17:19	17:54

דברי תורה בעלון זה מוקדשים לעילוי נשמת

רבי כמימס בן סתרונה מערבי בר סופר ואשתו מינה שאשיה יסמינה בת מרימה

ת.נ.צ.ב.ה.אמן

דברי תורה בעלון זה יעמדו לרפואת

הילד אוריאל בן מוריה בתוך שאר חולי ישראל

מצליח ה"ו בן כמסאנה שושנה

ידיד המוסדות הרב שר שלום ה"ו בן מז"אנה

בתושח"י

נא להעתיק בתפילה לרפואתם השלמה בקרוב

יש עוד סיבה שלא כדאי להדליק, למה? כי בחדר יש חשש של סכנה. (למשל אם יושבים בבית מלון, אומרים: 'אל תדליקו בחדרים, עלולה להיות שריפה')¹⁰. יפה כח הבן שכתב שלא לברך מספק, שהרי ברכות אין מעכבות. ועוד יש טעם שכתב שם: דחשיב סמוך על שלחן הישיבה, וכיון שהדליקו בחדר האוכל שבישיבה, אינו רשאי לברך על ההדלקה בחדרו. והיא סברת הגר"מ לוי זצ"ל בשו"ת תפ"ל מ"ח א"א (ס"ט).

לנגוע בנר שבת שבירכו עליו אחרי שהודלק והוקצה למצוותו

יד. יש דין מיוחד בשלחן ערוך שמרן כתב אותו בשם "יש מי שאומר" וכשמרן כתב "יש מי שאומר" אז בעלי הכללים כותבים שהדין הזה מוסכם, הוא בסדר, רק שמרן לא מצא אותו בכמה פוסקים, אז הוא כתב אותו בשם "יש מי שאומר". אבל לא תמיד ככה, "יש מי שאומר" פירושו של דבר ראיתי איזה דין מחודש שהוא לא נמצא בכמה ספרים, יבואו הדורות הבאים ויבררו אם הוא נכון או לא נכון. מה כתב מרן (ס"ט רס"ג סעיף י"ד)? שיש אומרים שאסור לנגוע בנר שבת שבירכו עליו אחרי שהודלק והוקצה למצוותו. אם אחד הדליק נר שבת ובירך עליו, ובא אחר שהוא לא הדליק ולא בירך, ועדיין לא שקעה השמש, ואפילו הכי הנר הזה הוקצה למצוותו, ואסור לו לנגוע בו ואפילו להוסיף בו קצת שמן אסור. ולכאורה למה אסור? אם אני רואה שיש בו מעט שמן והוא לא יעמוד כמה שעות ויכבה, ואני עוד לא קיבלתי שבת, מה הבעיה? הרי ידוע שאם האשה שכחה (למשל) לחבר את הפלאטה לחשמל וכדומה, והבעל עוד לא קיבל שבת, הוא יכול לסדר את זה, ולמה כאן זה אסור? זו הקושיא של מרן בבית יוסף (ס"ט רס"ג) על ה"ש אומרים" הזה. מרן שואל מה הטעם לאסור בזה? ואפילו הכי, בשלחן ערוך כתב את הדין הזה בשם "יש אומרים". למה? כי כל דבר שהוא מסופק בו, כותב "יש מי שאומר" [וכיו"ב], תעיינו ותראו מה יהיה הדין.

ההלכה למעשה בזה

טו. אז הרב עובדיה ע"ה בהתחלה כתב בספר הליכות עולם (ח"ג עמ' מ"ה), שאף על פי שבבית יוסף הקשה על זה, הרי למעשה הוא פסק את זה. זאת אומרת שלא בונים פסק על קושיא¹¹, אלא אם כן מצאת פוסקים שפסקו ככה, או שהקושיא הזאת אינה מוכרחת, וכאן מרן הקשה על זה בבית יוסף, אבל בשלחן ערוך פסק את זה, ככה הרב כתב בספר הליכות עולם. אבל בספר חזון עובדיה שכתב אותו בסוף ימיו¹², אמר (שבת-א עמ' ר"ד) שדברי מרן תמוהים

10. ואם תאמר שנברך [בבית מלון] על החשמל, זה לא פשוט שעל החשמל מברכים. כי על החשמל הרבה פעמים יש בו ספק, עושים שם חילולי שבת. ולא סתם עושים חילולי שבת, אלא עוד מתפארים בזה. פעם רבי יצחק יוסף שיהיה בריא אחרי כיפור בא לחברת החשמל לראות האם שומרים שבת. אמרו לו: כבוד הרב, נהנית מהחשמל שעשינו לך ביום כיפור? המזגן עבד, נכון? אנתנו עשינו את זה. הם מתפארים בזה. מה לעשות? אז אם כן לברך על דבר שכרוך בחילולי שבת, בשביל מה? יש אפשרות אולי אם יש מנורות עם בטריית שאינם כרוכים בחילולי שבת. לפעמים הלכנו לאיזה בית מלון, ויש שם מנורות כאלה, אמנם האור שלהם חלש, אבל זה כמו נרות של פעם, וכי הם היו חזקים? לא, הנרות היו חלשים. אז אתה מברך, וזה לא יכבה, ואין בו חשש דליקה, ואין בו חשש חילול שבת, ואפשר לברך על זה. אבל בלי זה לא כדאי לברך.

11. פעם היה חכם אחד שרצה להתיר עגונה שבעלה נעלם כמה שנים, על ידי שעשה קושיא בתוספות ביבמות ובזה הוכיח שבעלה מת. אמרו לו: תשמע, בעלה עוד חי, אתה הורג אותו על ידי הקושיא שלך? ... אין אדם מת מחמת קושיא! אתה עושה קושיא, ואומר: אתה רואה, מכת קושייתי בתוספות, מוכרחים לומר שהבעל מת. שמע מינה שהבעל מת - שמע מינה. מחר הבעל יבוא, איפה הקושיא שלך? הבעל לא יבוא.

12. יש בו ששה כרכים על הלכות שבת, ובכרך האחרון (ח"י עמ' ק"ח בהקדמה) כתב היתר למה שכל העולם נוהגים להשתמש בחשמל בשבת, אף על פי שאת החשמל הזה מייצרים תוך כדי חילול שבת. אמר שיש יהודים שהם נמצאים במצב מסוכן, ויש כבישים שאם נעשה אותם חשוכים זה יהיה סכנה, כי המחבלים מחכים לזה להתנפל עלינו, ויותר מזה, גם בבתי צריכים לפעמים חשמל לאינהלציה וכדו', והיהודים שסובלים מזה אם לא תספק להם חשמל זו סכנה, מה תעשה? ולכן אפשר לסמוך על זה, כי נר לאחד נר

(פ"ה מהלכות שבת ה"א) במפורש. אם מרן היה כותב ככה במפורש בסימן רס"ג לאף אחד לא היה ספק בדבר. אבל כיון שהרמב"ם כתב במפורש לברך לפני הדלקה ומרן דבריו סתומים בשלחן ערוך, אז היו חכמים שהבינו מדברי מרן שדעתו לברך אחר כך. אבל לא, מרן בבית יוסף להדיא סובר אחרת. (עיי' בשו"ת בית גאמן ח"ב חא"ח ס"כ כ"ב-כ"ג). והיו כאלה שאמרו כשמרן חיבר את השלחן ערוך חזר בו. מי אמר לכם שחזר בו?! ולמה יחזור בו?! בגלל קצת נשים שמביא מהרי"ו (רבי יעקב וויל דינינים שבסוף הספר ס"כ כ"ט)? הרי הרמב"ם חולק על מהרי"ו, ולמה שמרן יעזוב את הרמב"ם וילך אחרי קצת נשים שהביא מהרי"ו?! ודאי לא יעלה על הדעת דבר כזה. יש אנשים שלא מבינים, חושבים הנה מצאנו משהו להפריך את הרב עובדיה. אתם לא מגיעים לקרסוליו! מה אתם מקשים עליו?! מרן פסק בלי ספק כדעת הרמב"ם, ככה מפורש בבית יוסף, ואין שום הכרח שבשלחן ערוך חזר בו. אלא מה? למה נהגו ככה? כיון שחשבו שאם אתה מברך לפני הדלקה כבר קיבלת שבת. ואם כן איך אחר כך תוכל להדליק? אבל זה לא נכון, "להדליק" זה לשון עתיד, "להדליק נר של שבת" - ועוד לא הדלקת ולא קבלת.

עוד ראיה מדעת ה"ש אומרים"

יא. הטור (בס"י רס"ג) מביא שיש אומרים שאין צריך לברך בכלל על הדלקת נרות. למה? מכיון שאם היה נר דולק, לא היית צריך לכבות ולהדליק. רק אם אין נר דולק אתה צריך להדליק. אם כן זה לא חובה כל כך. [ודחו דבריהם מברכת כיסוי הדם, שאע"פ שאם כיסהו הרוח אינו מכסה, עכשיו שמכסה מברך. ועוד היה אומר ר"ת שאם היה דלוק ועומד צריך לכבותו ולחזור ולהדליקו. ע"ש]. אם כן משמע שלא היה המנהג לברך, מנהג פשוט לכולם.

וכי יש מי שעושה ברכה על "שלום בית"??

יב. ועוד ראיה, שהרי נר שבת הוא מחמת שלום בית (שבת דף כ"ג ע"ב), יש מי שעושה ברכה על שלום בית? אדם שהיה במריבה עם אשתו מכל מיני סיבות כאלה, ואחרי שנה-שנתיים הצליח רב אחד לעשות שלום בית ביניהם, הוא יברך "ברוך אתה ה' אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על שלום בית" ...? אין ברכה כזאת. "המברך את עמו ישראל בשלום". אם כן מה קרה כאן? אלא מעיקרא לא הייתה ברכה על נר שבת, כאשר באו הקראים וישבו בחושך בליל שבת (ולא רק בחושך, אלא אם היה קר, קר להם עד שיקפאו למות...), אז באו חכמים ואמרו שלא רק צריכים להדליק אלא צריכים גם לברך על זה "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להדליק נר של שבת". ולכן הגמ' לא שאלה מאי מברך? כי בזמנם לא היו מברכים. רק על חנוכה שיש מצוה להדליק בלי ליהנות, הגמרא שואלת.

בחורי ישיבה האם צריכים להדליק בחדריהם נרות שבת?

יג. בחורי ישיבה האם צריכים להדליק בחדריהם נרות שבת או לא? דעת הרב עובדיה ע"ה (חזון עובדיה שבת א' עמ' ר"ב) שמדליקים בברכה. כל אחד בחדרו מברך, אם יש שלושה או ארבעה בחורים שישנים בחדר אחד - יעשו לפי התור, כל אחד פעם בחודש. "פעם אחת בחודש דיים". פעם יברך זה, ופעם יברך זה. אבל הרבה פוסקים אומרים שלא לברך. וגם הבן רבי דוד שיחיה אומר (הלכה ברורה חלק ט"ו עמ' ט"ט) שבזמן שהיה לומד בישיבה (היה לומד בישיבת 'חברון' ובכל מיני ישיבות), אביו אמר לו: אל תברך, תדליק, אבל אל תברך. והיום

9. יש בן איש חי (שנה שניה פרשת וירא אות א') שמדבר הרבה על שלום בית. הוא משכנע את בעל הבית: אל תריב לא עם האשה, ולא עם הילדים, ולא עם המשרתים. מה הם יכולים לעשות נגד השטן? זה השטן עשה את זה. הכופרים לא מאמינים בשטן, עד שכתב בספר אמונת חכמים (פרק כ"ב) שבאיוב פרק א' ופרק ב' כתוב הרבה השטן "ויבוא עם השטן" (איוב א' 1) ועוד ועוד, וישנו חכם אחד פילוסוף מתקופת ימי הביניים שאמר כל מיני פירושים. אז הוא אמר: כשהשטן משגע את המפרשים, אז הם מכחישים את השטן ... - הוא משגע אותם, אז הם אומרים שלא היה שטן מעולם... אבל בן איש חי מדבר עם העדה שלו, יהודים שגרו בין הערבים ומאמינים שיש שטן (שיטאן). והוא אומר לכם: השטן עושה את זה, לכן מה אתה רב אתם? וכי הם יכולים להילחם נגד השטן? הם לא יכולים להילחם.

למסירת שמות התקשרו:
08-6727523
שלחו הודעה או במסדות נרדים פלוס

לבקשת רבים ותועלת הציבור
תיקון כרת והוצאת עין הרע
נפטריים

קריאת תיבות "האהלה" ו"צוערה"

יז. עכשיו נגיד משהו מפרשת השבוע: **"וימחר אברהם האהלה אל שרה"** (בראשית ח"ו, ט). העולם קוראים "האהלה" מלעיל, כי ככה כתוב בספרים. כל מלה שיש בסופה ה' פירושה - "אל", כמו "מצרימה", "סדומה" והם מלעיל. אבל זאת טעות, כי "מצרימה" זה עם שוא נח, ו"סדומה" אין בה שוא בכלל, אבל "האהלה" אם תגיד אותה מלעיל, **הרי הה"א היא בשוא סגול, ולא עומדים בשוא, לא בשוא חטף, ולא בשוא סגול, ולא בשוא קמץ.** בשוא רגיל יש לנו כלל ידוע "ותיפול שבא" (איוב א', ט"ו) - לא עומדים בשוא¹⁶. וכולם עומדים עלינו ואומרים שלא לומר "האהלה" מלרע, כי בספרים כתוב מלעיל. עד שחפשו התלמידים שיהיו בריאים, ומצאו באוניברסיטת "בר אילן" כתיב יד עתיקים לפני שבע מאות שנה, שיש במלה "האהלה" שתי טעמים, יש געיא באל"ף וטרחא בלמ"ד [וא"כ קוראים אותה מלרע]. וגם מה שכתוב "ולוט בא **צוערה**" (בראשית י"ט, כ"ג), יש שם געיא בצד"י וגעיא ברי"ש. הרבה פעמים כתוב בתורה "האהלה", וגם שם הטעם מלרע. לכן לא חוששים לגירסת המשובשים, כי זה כלל ברזל, שלא עומדים לא בשוא סגול ולא בשוא פתח, בכל חטף או בכל שווא לא עומדים בו! (וראה עוד בעניין זה בספר לחם הביכורים סוף שער כ"א (עמ' רמ"ב-רמ"ה בנד"מ), ובקונטרס "מאמר אסתר" שבסוף ספר לחם הביכורים הנז' עמ' תר"ב-תר"ה).

עולה עמו ואינה יורדת

יח. **"הנך מת על האשה אשר לקחת, והיא בעולת בעל"** (בראשית כ"ג). הגמרא (כתובות דף ס"א ע"א) לומדת מהפסוק הזה **"והיא בעולת בעל" - מלמד שעולה עמו ואינה יורדת.** מה הפירוש? שאם אדם נשא אשה והיא היתה רגילה לאכול מאכלים מפונקים אצל אביה או אצל אמה, גם אחרי שהתחננה בעלה צריך להביא לה את האוכל שהיא רגילה אליו, ולא יביא לה עדשים. היא יכולה לומר לו: מה זה עדשים? מה אני צריכה אותם? את העדשים תביא לעשוי, זה לא בשבילי... ולמדו את זה ממה שנאמר: **"והיא בעולת בעל"** - עולה עמו ואינה יורדת. **ולכאורה איך למדו חכמים את זה ש"בעולת בעל" לשון עולה? הרי הכוונה שהיא נשואה לאיש.** אלא יש כאן דבר נחמד מאד, **כי על פי הדקדוק "בעולת" צריכה להיות מלרע כמו "ושכורת ולא מיין"** (ישעיה נ"א, כ"א), ובעולת ושכורת שניהם אותו משקל. **ולמה באה מלעיל¹⁷?** אלא זה נקרא **"נסוג אחר",** כדי שלא יהיו שני טעמים סמוכים. כמו "ולחושך קרא לילה" (בראשית א', ה), למה "קרא" מלעיל, הרי צריך להיות מלרע כמו "מצא" "ברא" וכדו'? אלא שזה נסוג אחר בגלל הטעם שבמלת "לילה" שלא יהיו מנגינות סמוכות. ולכן גם המלה "בעולת" מלעיל בגלל המלה "בעל". ואילו בהמשך (פסוק ז) כתוב: **"ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא" ומלת "האיש" מלרע, ולמה "אשת" מלעיל?** אלא שלא אכפת לה, כל "אשת" זה מלעיל, כמו "אשת יפת תואר" (דברים כ"א, י"א), מה אכפת לה שהאיש ירד לתחתיות ונעשה מלרע? האיש מלרע אבל היא לעולם מלעיל. וא"כ ראינו ממש כמו דברי הגמרא - **"עולה עמו ואינה יורדת עמו". כאשר האיש מלעיל כמו מלת "בעל" שהוא מוכרח להיות מלעיל, היא עולה עמו, ולכן כתוב "בעולת" מלעיל. אבל כאשר הוא מלרע כמו "האיש", היא לא יורדת עמו ולכן כתוב: "אשת" מלעיל. אתה תרד, אבל אני רגילה להיות "אשת" מלעיל... ממש דברי הגמרא מדיוקים לפי דקדוק המלה.**

"ויגבה י' צ' באות ב' משפט"

יט. **"ויצב אברהם את שבע כבשות הצאן לבדהן"** (בראשית כ"א, כ"ח). קוראים את הפסוק הזה בראש השנה ביום הראשון, ו"יצב" זה ראשי תיבות ו"יגבה י' צ' באות ב' משפט" (ה"י"ד של שם הו"ה). ומה זה "אברהם"? זו מידת החסד, שאף על פי שביום ראש השנה הקב"ה דן במשפט, אפילו הכי - אברהם, דן במדת הרחמים - **"ויצב אברהם את שבע כבשות הצאן."**

16. יש כאלה חכמים שאומרים **"אשרי האיש"** (תהלים א, א) מלעיל, אין כזאת מלה **"אשרי" מלעיל,** כי השי"ן היא שוא ויש בה געיא. **וכאשר יש געיא קוראים אותו כמו פתח, אבל במהירות, היא לא נעשית מלעיל.** אלא א-שְׁרִי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים".
17. מאן דהו נמנם ואמר לו מרן רבנו שליט"א: למה אתה ישן?! **"הוי השוכב על מטת שן, הקיצה אם אתה ישן. וראה תולע דמי יבלע, אף בבשרי ישלח השן. ערל! המול וזכור אתמול, הייתי כמוך דשן"**. זה שיר שכתב אותו מלג'ן אחד לפני 700 שנה (ולמה אני קורא לו מג'נון? כי כתב גם שירי תועבה). פעם רצה לייסר את עצמו שהולך אחר ההבל, אמר עשיתי לי מטה וכתבתי על הדופן שלה את השיר הזה, נתן לו קצת מוסר שלא ישתגע יותר מדאי. למה אתה ישן!?

וכמה אחרונים דחו את זה, כמו הלבוש (שם) ועוד. ואמנם יש תירוצים, אבל אינם עולים עם הפשט. כמו מה שתירץ הדרישה (שם) שאסרו כדי שיהיה ניכר למי שכבר קיבל שבת שלא ישכח מהקבלה שלו, כי אם יראה יהודי אחר שבא ומוסיף שמן ומכבה וכדו', ישכח ויאמר לעצמו שלא קיבל שבת. אבל אם הוא קיבל שבת באמת, ולא עשה בטעות [כמו המקרה שעליו דיבר מרן בבית יוסף] למה שישכח? הרי אדם יודע "כבר קיבלתי שבת". אשה שקיבלה שבת ובירכה, אם אח"כ יבוא בעלה ויסדר את הפלאטה, וכי היא תאמר "לא קיבלתי שבת"? הרי ודאי שיודעת שקיבלה שבת, לכן התירוץ הזה דחוק. ויש עוד כמה תירוצים דחוקים. ומעל כולם, שהיום אנחנו לא מקבלים שבת בהדלקה כדעת בה"ג - בעל הלכות גדולות (הלכות חנוכה דף כ"ה ע"ב)¹⁸, ולכן לדידן שלא מקבלים שבת בהדלקה, אין שום בעיה. אפילו אם אחד הדליק ובירך, הוא לא מקבל שבת בהדלקה, ולא נחשוש שאם הוא יראה מישהו אחר מוסיף שמן, יאמר שגם הוא שבירך והדליק נרות יכול להוסיף שמן. כי גם אם יוסיף מה יקרה? לא יקרה כלום, הוא לא חילל שבת. **ולכן הרב כותב בחזון עובדיה שאפשר לסמוך בשעת הדחק על זה. כמו למשל אשה שהיא שוכבת חולה במטה, היא יכולה לברך על הנרות במקום שלה, ואחר כך יקח בעלה את הנר ויעביד אותו למקומו, ולא תאמר שאחרי שהדליקה זה מוקצה ואסור לגעת, זה לא מוקצה. לכתחילה אין לעשות נגד מה שהביא מרן בשם "יש אומרים", אבל אם יש צורך בדבר אפשר לעשות את זה.**

מי מצווה בהדלקה האשה או הבעל?

טו. **מצות הדלקת נרות שבת,** היא על האשה או על הבעל? **הפוסקים אמרו שזו מצוה על האשה.** ויש לי רמז לזה מ"אשת חיל", שכתוב שם: "לא יכבה בלילה נרה" (משלי ל"א, י"ח), נרה - הנר שלה. ולמה? יש לזה כל מיני סיבות, כמו שחווה גרמה להחשיך את העולם, ולכן צריכות הנשים להדליק את הנר. אבל מצאו על זה קושיא בגמרא. בגמרא (שבת דף ק"ט ע"א) כתוב **שרב הונא מדליק שרגי¹⁹** - היה מדליק נרות לשבת. ולכאורה למה הוא מדליק, הרי על אשתו להדליק? אז יש מתרצים שהוא לא היה ממש מדליק את הנרות, אלא יש מצוה שהבעל יתבהב את הנר, ידליק אותו ומיד יכבה אותו כדי שיהיה נוח אחר כך להידלק. ומה שכתוב שהיה מדליק שרגא, אין הכוונה שמדליק ומברך עליו, אלא רק מכין אותו להדלקה. אבל זה תירוץ דחוק. **והגאון יעב"ץ** (בהגהותיו שם) אמר תירוץ אחר, שרב הונא התאלמן, אז הוא הדליק כי לא הייתה לו ברירה. אבל קשה לומר את זה. ותירץ עוד שיתכן שאשתו לא יכלה להדליק מאיזו שהיא סיבה, ולכן הוא הדליק. אבל **רבי דוד פארדו** אמר (בספרו "למנצח לדוד") דבר נחמד מאד²⁰, רב הונא היה מדליק כמה נרות ("שרגי" - לשון רבים), בחדר של האוכל אשתו היתה מדליקה, אבל בשאר החדרים הוא היה מדליק. והוא היה מדליק שם כדי שלא יכנס מישהו ויפול, כי בזמנם לא היתה קרקע מרוצפת, אלא היו כל מיני אבנים וחצץ וכדו'. ולכן עשה את הדבר הזה, וזה תירוץ פשוט ויפה. היה מדליק "שרגי" לכבוד שבת, כדי שאדם לא ילך בחשך, ויתחיל לצעוק כי ימצא "חש, שרף ועקרב" (דברים ח', ט"ו), לכן מותר לו לעשות את זה, אבל לעולם הדלקת הנרות מוטלת על האשה [וכן תירץ

למאה, כיון שצריכים להדליק חשמל בתחנת הכח אפשר להדליק בשביל כולם. אם היה לנו כח, היינו מביאים לשם גוים שעובדים בחברת חשמל, ויגידו להם: בשבת תעשה ככה וככה. יהיה שם יהודי אחד שמבין בחשמל, ויאמר להם. אם הגויים לא מבינים כל כך, אז או שילמדו אותם ויבינו, או שתעמוד עליהם. אבל לצערנו אין הדבר ככה, אלא היהודים שמחים לעשות את העבודה הזאת בעוונות. וחושבים: וכי אתה יכול לחיות בלי חילוילי שבת? אי אפשר!

13. יש מי שאמר שלדעת בה"ג כיון שמקבלים שבת בהדלקה, לכן צריך לברך אחרי הדלקת נרות. אבל זה לא נכון כי הם שני דברים, מקבלים שבת בהדלקה, ומברכים לפני ההדלקה. כי בשעה שאתה מדליק קיבלת שבת. **ואם אתה מדליק ששה-שבעה נרות, בנר האחרון קיבלת שבת, ולעולם הברכה לפני כן.**

14. אנחנו אומרים שְׁרָגָא, אבל נכון לומר שְׁרָגָא, כמו שאומרים האשכנזים. למה? כי בערבית אומרים סיראג (פעם למדנו ערבית והיה משפט שאומרים: "מן סראגי אציל אסתמדו אלבצי", ופירושו "מהגר שלי הקטן אני לוקח את האור"), ולכן סיראג בערבית, וְשְׁרָגָא בארמית, אבל שְׁרָגָא זה לא נכון.

15. רבי דוד פארדו היה חריף מאד, אבל היה אוהב מאד את הפשט, הספרדים המח שלהם פשוט. פעם היה אשכנזי אחד, שמו "ישראל אלמוגי", והוא היה מנהל בחוץ לארץ את השיעורים בעברית (הוא בא מישראל), ופעם נתן לנו שאלה כזאת: **מי זה הבן המורד באביו? שאלה "מעניינת מאד",** למדנו אצלו את כל הסיפור של אבשלום שמרד בדוד, ואחר כך הוא נותן לנו את השאלה הזאת - מי הוא הבן המורד באביו? זה אבשלום. "חזק וברוך", הכל היה חלום... נתן שאלה שיש בה קצת מחשבה, אבל ככה היה. ורבי דוד פארדו לא היה מסבך את הקורא.

“לבדנה - לבדנה”

כ. ואומרים שהאבן עזרא כתב על הפסוק “אשר הצבת לבדנה” (שם כ”ט), **“לבדנה - לבדנה”**. והכוונה שמלת “לבדנה” היא יחידה בתנ”ך. אבל באמת האבן עזרא לא כתב את זה, אלא כתב שהיא יחידה בתנ”ך. כתב מלים פשוטות ומבוטאות. אבל אנשים רוצים לעשות חידות מהאבן עזרא, כבר כולו חידות, אבל הם מוסיפים לו עוד חידות... זה לא לשון אבן עזרא. מי שיפתח יראה שהלשון שלו פשוטה וברורה.

“אלוקים יראה לו השה לעולה בני”

כא. אחר כך בהמשך כתוב: **“ויהי אחר הדברים האלה”** (בראשית כ”ב, א). ושם כתוב: **“ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי, ויאמר הנני בני. ויאמר הנני האש והעצים ואיה השה לעולה”** (שם פסוק ד). יצחק אמר לאברהם אביו: **“אבי!”**. והוא אמר לו: **“הנני בני, אני שומע אותך”**. אמר לו: את האש והעצים לקחנו בידינו¹⁸, **“ואיה השה לעולה”** - איפה הקרבן לעולה? אמר לו אברהם: **“אלוקים יראה לו השה לעולה בני”** (שם פסוק ח). אברהם אביו לא משקר, דיבר אתו ברמז: **“ראה לו השה לעולה בני”**, או שהכוונה “בני, ה’ יבחר לו את השה”, או שהכוונה “השה בעצמו זה בני” ואמר לו בלשון משתמעת בתרי אנפי.

מהתנהגותו של יצחק אביו ע”ה ניכר שהוא בנו של אאע”ה

כב. ושמעתי מהרב צבאן ז”ל פירוש יפה מאד בשם המפרשים. **“ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי”**, יצחק אמר לו: הרי אתה מידת החסד, מה קרה לך? איך תעשה לי דבר כזה? האם אתה אבא שלי? הרי אתה גורם לאומות העולם להגיד שאני לא הבן שלך, כמו שהיו ליצני הדור אומרים “מאבימלך נתעברה שרה” (רש”י בראשית כ”ה, י”ט), איך אתה עושה דבר כזה? ואברהם אמר לו: **“הנני בני”**. זו ההוכחה שאתה הולך אתי ולא בורח, זה סימן שאתה בני. כי אם לא היית בני, מזמן היית בורח. ובפרט לפי מה שכתב רש”י שיצחק היה בן שלושים ושבע, הרי היה יכול לברוח! עד שהאבן עזרא אומר (כ”ב, ד) למה לא כתוב “ניסה את יצחק”? הרי גם יצחק נתנסה! אלא **שהחינוך של אברהם היה כל כך טוב שהבן לא היה יכול לזוז מאביו**, לא יכול לזוז! וזה מה שאמר לו: **“ויאמר אבי”** איך אתה עושה ככה? הרי אתה נותן יד ביד הכופרים והליסטים! ואברהם אמר לו: אדרבא, **“הנני בני”** ממה שאתה שומע בקולי זו הוכחה שאתה בני.

אל נא יהי עולם בלי ירח

כג. ולמעשה סוף טוב הכל טוב. פעם אחת היה ראש ישיבה אחד מהליטאים שהם כל כך מתרגשים, וביום ראש השנה כאשר קראו: **“ויקח את המאכלת לשחוט את בנו”** (שם י), בנו ראה אותו דומע, אמר לו: אבא, אבא, אל תפחד, בסוף לא הרגו אותנו... אמר לו: אני יודע שלא הרגו אותנו, אבל איך אברהם עשה את זה? זה מה שמרגש. ואנחנו לא מתרגשים מזה כי התרגלנו. רק יש לנו את הפיוט: **“עת שערי רצון להיפתח”** [והוא מרגש מאד. ושם כתוב: “ויהמו כל מלאכי מרכבה, אופן ושרף שואלים בנדבה, מתחננים לא-ל בעד שר צבא, אנא תנה פדיום וכופר הבה, אל נא יהי עולם בלי ירח”].

אמירת “יצחק יצחק יצחק” בסוף ברכת לבנה

כד. ולכן נוהגים לומר בסוף ברכת הלבנה **“יצחק, יצחק, יצחק”** (ככה בתנוס היו נוהגים לומר שלוש פעמים). ולמה אומרים ככה? כי יש מדרש (רבה בפרשת במדבר פ”ב אות י”ג) שאברהם נמשל לשמש, יצחק נמשל לירח, ויעקב נמשל לכוכבים. וכשראו המלאכים שיצחק עומד לשחטה בר מינן אמרו: **“אל נא יהי עולם בלי ירח”**, ולכן כשמברכים על הלבנה אומרים: **“יצחק, יצחק, יצחק”**, שבזכותך הלבנה קיימת. זה הפירוש.

חסד שהפך לגבורה

כה. ובזוהר (ח”א דף ק”כ סע”א) יש דבר נחמד מאד, שיצחק אמר לו: **“אבי”**, הרי יש לך מדת החסד, איך אתה עושה את זה? אמר לו: ברגע הזה נעשיתי מידת הגבורה, ברגע הזה - **“הנני בני”** אני כמו [יצחק בני] מדת גבורה. צריכים לעשות את המצוה כמו שצריך.

אברהם עשה נפשות וחשב שגם לוט עושה כן

כו. אברהם אביו היה כולו חסד, ולא היה יכול לראות שלוט ילך עם סדום, ואמר בודאי כמו שאני עושה כאן נפשות, ומלמד את העולם מציאות ה’ והשגחתו ועוד, בודאי ככה גם לוט עושה שם. אולי הוא לא עשה חמשים,

18. **מה זה “אש” אבנים של אש**. יש פסוק ביהושע (כ”ח, ד): **“בתוך אבני אש התהלכת”**. לא היו להם גפרורים, אלא היו להם אבנים שמחכים אותן זו בזו והיה יוצא מהם אש.

אולי עשה ארבעים או שלושים, אבל ה’ אמר לו שאפילו עשרה לא עשה... הוא בעצמו נהיה מג’נון כשהלך לשם. כאשר רצה לתת מלח לאורחים, אשתו אמרה לו: גם המנהג הרע הזה - לתת להם מלח - אתה רוצה להנהיג בסדום “המודרנית והנאורה”? מה זה? כמה עולה מלח? מה יש לך? אבל ככה זה. א”כ רואים שהוא לא השפיע בכלל. פעם כתבתי (עיין בחומש בית נאמן ח”א עמ’ תס”ה) פירוש בפסוק **“ואנכי עפר ואפר”** (בראשית י”ח, כ”ז) - **“עפר”** - שברכת אותי ב”עפר הארץ”, ואפר - לשון פיריון. אני עושה כאן נפשות, ואולי גם לוט עשה, ואולי יש בסדום חמשים צדיקים? אמר לו אתה עושה, אבל הלוט הזה לא שווה כלום.

משילות!!!

כז. ולמה ניצול לוט? בגלל שתי פרידות שיצאו ממנו, **נעמה העמונית ורות המואביה**. וכתבו בספרים שלולא רות המואביה היה לוט נאבד, ורות הייתה **צריכה להיות אמא של דוד המלך, כי הקב”ה רצה שלעם ישראל יהיה קצת תקיפות**. כי הם כל כך חלשים, כל כך מרחמים, כל כך גומלי חסדים. וזה ידוע. כמו שכתוב בסוף מלכים-א’ (כ, ל”א): **“הנה נא שמענו כי מלכי בית ישראל מלכי חסד הם”**. לכן ה’ גלגל שדוד המלך יצא מרות המואביה, וככה דוד המלך יהיה תקיף. כי מלך שהוא חלש מאד הוא לא עושה כלום.

מה זה, סיפור בהמשכים!?

כח. היום בפרשת חיי שרה שקראנו (במנחה) יש הפסקים לא כל כך טובים. כי בכל הסיפורים כתוב שהכהן קורא עד “ייענו בני חת אברהם לאמר לו” (בראשית כ”ג, א). מה אמרו לו? “המשך יבוא”... זה כמו שעושים סיפורים בהמשכים, ובסוף הקטע כותבים “המשך יבוא”¹⁹... לא ככה עושים. **ולכן יש לחלק את הפסוקים בצורה כזאת: שבע, חמש, ארבע**. שבע - הכהן קורא עד

19. ב”שיחת השבוע”, יש שם סיפור מעייף שאין לו סוף (מספר על מנורה, ואחד שמו ככה, ואחד פרופסור, ואחד משוגע ואחד מג’נון...). וכל פעם מסיים: “המשך יבוא”, “המשך יבוא”... די מספיק. תגמור את הסיפור הזה שלא היה ולא נברא! בשביל מה אתה מספר סיפורים כאלה?! תחליף לסיפורים אחרים, וכי חסר סיפורים של חסידים, וסיפורים של בעל שם טוב? לא לעשות ככה! לא חסר סיפורים. אדרבא, תעשה סיפורים קצרים ויפים. וככה כל פעם סיפור אחר. אבל הוא כותב כל פעם “המשך יבוא”.

בס"ד

שבת בוגרים

כסא רחמים

בהשתתפות
מרנן ורבנן
רבני הישיבה

מלון עיצון ניר
פרשת וישלח
ט"ו חשוון
1700

לפרטים והרשמה:
058-3214740

"ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת"²⁰ (שם פסוק ז'). ואחר כך הלוי קורא חמשה פסוקים עד פסוק י"ב - "וישתחו אברהם לפני עם הארץ". וככה לא מסיימים בדבר רע, ולא ב"לאמר לו", ואחר כך השלישי קורא עד "עובר לסוחר" (שם פסוק ט"ז).

עפרון לא רצה "ביני ובינך" אלא "עובר לסוחר"

כט. ומה זה "עובר לסוחר"? יש הסבר של רבי שמואל עידאן ע"ה, שהיה אומר שיש מטבעות שהולכים רק בארץ שלהם, אם תקח למשל שקלים ותלך אתם לצרפת, יגידו לך: אנחנו לא מכירים את זה, מה זה?²¹ אז הוא ביאר שעפרון החייתי אמר: "ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא" - דהיינו אם תביא לי כסף שהוא רק "ביני ובינך" - "מה היא" מה זה שווה? אני רוצה כסף טוב. ולכן אמר לו אברהם: אני אביא לך כסף טוב "ארבע מאות שקל כסף עובר

לסוחר" מטבע קשה שהולך בכל המדינות. ברוך ה' לעולם. אמן ואמן.

20. "וישתחו לעם הארץ", ולמה השתחוה? כי "תעלה בעיניו סגיד ליה" (מגילה דף ט"ז ע"ב), הם עמי הארץ אבל השתחוה להם, מה נעשה? יש היום הרבה עמי הארץ שמוכרחים להשתחוות להם.

21. לאט לאט בעזרת השם השקל שלנו יעלה על כל העולם, וגם השקל שלנו יהיה "עובר לסוחר", אבל בינתיים הוא לא הולך בכל מקום, אבל הדולר בכל מקום שאתה הולך הוא מתקבל. אפילו שהדולר ירד וירד - "ירד וטבל עלה ונסתפג" (יומא דף ל"א ע"ב)... פעם הדולר הגיע כמעט לחמשה שקלים, ואנשים פחדו פחד מות. בהתחלה הדולר היה 3.81 (כמניין בן איש חי...), ואחר כך במכה אחת כשהגיע חג הסוכות הדולר נהיה 4.31. ובמוצאי חג סוכות עשוכנס של שמחת תורה ואמרת להם: האברכים מסכנים מתחייבים לשלם מאתיים דולר כל חודש, ופתאום הדולר עלה בחצי שקל, ומאתיים דולר זה הרבה מאד בשבילם. אבל הפסוק אומר "והיית אך שמח" (דברים ט"ז ט"ז), "והיית" גימטריא ארבע מאות שלושים ואחת (4.31), ובכל זאת "והיית אך שמח", ובסוף הוא ירד. ואחד אמר לי: מה נעשה עם השכירות? אמרת לו: תגיד את הפסוק "אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קינך משם אורידך נאם ה'" (עובדיה א' ד'), הדולר עולה כמו "נשר", והוא שם עצמו "בין הכוכבים" (למה בין הכוכבים? כי הדגל של אמריקה יש בו חמשים כוכבים קטנים), אבל גם אם "בין כוכבים שים קינך" - משם אורידך נאם ה'"! "אורידך" גימטריא דולאר... הדולר ירד. וכאשר אמרת ככה היה. הדולר ירד וירד. ועכשיו הוא עולה לאט לאט, ובעזרת השם כמה שהדולר יעלה, השקל שלנו יעלה עוד יותר. כי השקל כתוב בתורה, כתוב בנביאים, כתוב בכתובים, וזהו המטבע האמיתי שישאר לימות המשיח.

א-ל מלא רחמים יתמלא ברחמים על נפש רוח נשמת בתי העלמה גאולה עדנה בת אסתר שנפטרה כהשבוע הזה, רוח ה' תניחנה בגן עדן, ותהי נשמתה צרורה בצרור החיים, אמן כן יהי רצון.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה, כל אלה המקשיבים עכשיו, והמקשיבים בלווין, ואלה הקוראים אחר כך בעלונים של "בית נאמן". הקב"ה ימלא כל משאלות לבם לטובה, ויזכו לראות בניהם ובני בניהם שומרים תורה ומצוות. ונזכה כולנו לגאולה שלמה במהרה בימינו. אמן ואמן.

"ידוע בסמרי הקבלה כי אחד התיקונים הגדולים ביותר לבטל מזהאדם את הגזרות ולפתוח את המזל לבריאות, לרפואה ולהצלחה - זה מדין נמש..."

פדיון נפש

מידי יום נערך פדיון נפש

על פי הסדר שתיקן מרן החיד"א

המסוגל לישועות

ע"י רבני הישיבה הי"ו

מחיר לכל שם: 54 ש"ח

למסירת שמות התקשרו:

08-6727523

שלחו הודעה או בעמדות נדרים פלוס

אש תקד

תלפ"ז

מס' / Number

מאושרי תשפ"ב עדיין מאושרים

הרכב היוקרתי ממשיך לשמש אותו גם בתשפ"ג...
ומי המאושר השנה???

אי בתמונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
 שלוחה 22.
 נא לשלוח התשובות
 עד יום ראשון בערב
 בין הפותרים נכונה
 יוגרל פרס (חובה לציין שם
 וכתובת בצורה ברורה)

גליון
285

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים
 מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
 לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הר"ר ג'ר
 שמואל עידאן שליט"א

הלכה נאמנה

היא לא לקחת מנהג ולרוק אותו. כמו שפא חכם אחד וראה את יהודי ג'רפא בטבריה קוראים בשבת שלפני תשעה באב הפקרת "משא גיא חזיון" (ישעיה כ"ב). [ולא "חזון ישעיהו" פמנהג רב העולם] אמר להם: "זו ברכה לבטלה, זו הפקרה משבששת". והלאו כשפנתו בהפטרות: פכה מפטירים הספרדים, פכה מפטירים האשכנזים, פכה מפטירים האשכנזים [האיטלקים]. כל אחד ואחד אומר לחברו שזו ברכה לבטלה? אין דבר פוה. זה מנהג קדים מאד מימי רב שריא און (הובא באוצר הגאונים מגיליון ס' רמ"ב) וזכה (נגנון). (גליון 282 אותיות ו' ו', וגליון 135 אות' א' והלאה).

בראש חדש הרפה נוהגים לומר אחרי ההלל: "ואברקה זקן בא ב'מים" (בראשית כ"ד, א'), וזו סגולה לאריכות ימים. ואחרי שגומרים את הפסוק יש אומרים: "זבדיה ישמרני ויחיני". אבל יש בו גרסאות, יש אומרים "זבדיה", ויש אומרים "זבדיה". מאיפה בא ה"זבדיה" הזה? זקן בא ב'מים" ראשי תבות זבב, והוסיפו לו אותיות "יה". אבל בכלל לא כדאי לומר את זה, כי כאשר אתה אומר "זבדיה ישמרני ויחיני", זה פאלו אתה בוטח בו, וזבדיה זה מלאך, והמלאך בעצמו צריך משיחיה [ה'] שיבטח אותו. מה זה "ישמרני ויחיני"? הוא ישמר ויחיה אותך! דוד המלך אמר (תהלים מ"א ג'): "ה' ישמרהו ויחיהו ואשר בארץ ואל תהנהו בנפש איביו". לכן אנחנו אומרים: "ה' ישמרני ויחיני". ואם אתה רוצה לכוון בפסוק זבדיה או זבדיה אתה יכול לכוון. אבל גם זה עדיף שלא. **ומכל מקום בודאי שלא לומר "זבדיה ישמרני ויחיני", כי השמירה לא כדאי, והחיים לא כדאי. אלא הכל בידי שמים.** (גליון 282 אות' י'. וראה בהרחבה בגליון 135 אות' ה' והלאה).

יש מנהג שקדם אצלנו מדורי דורות, בשבת חתן מוציאים ספר תורה מיוחד בשביל החתן, וקוראים שם פרשת "ואברקה זקן", והחתן עולה עלית רביעי בפסוק הזה. למה עלית רביעי? פי לפעמים החתן פהו, אז שיעלה רביעי כבר גמרנו את הסדרה של פהו לוי וישראל ואחר כך נאמר "אף על פי שהוא כהן" וכן על זה הדרך. המנהג הזה חשבו שהוא מנהג ג'רפא ותונס, אבל המנהג הזה קדמון מאד לפני אלף שנה ויותר. ומוכח גם בתשובות של רבי יהודה אלברצלוני (ספר העתים ס"ח פ"פ). כתבתי על זה מאמר באור תורה (שנת תשמ"ח סימן קנ"ו - מאה המש"ש שבע. סימן לדבר שאדם לא ישפח, תשמ"ח - זה השמחה של החתן, זקן - פרשת ואברקה זקן). ונדפס כעת בשר"ת בית נאמן ח"ב חא"ח סימן ג'). אני מצאתי כמה מוסקים, ואחר כך ישנו חכם רבי יצחק מאזוז (א"ת תשרי תשמ"א ס"ד) שפוצא כמה ראשונים שאמרו שמוציאים ספר תורה. ואחר כך היו נוהגים שכל פסוק קוראים אותו אחד מקרא ואחד תרגום, בזמן הראשונים כל הפרשה קלה היו מתרגמים אותה, ופרשת ואברקה זקן מתרגמים כמו שהיה פעם מנהג שכל התורה קלה מתרגמים אותה. **ואסור לבטל את המנהג הזה. מקום שנהגו בו - שישמרו בו, ראשונים ראו את המנהג הזה והמליצו עליו, והמנהג מוכח גם בריב"א (יומא דף ע"א), ורי"ב מהר"י הלוי (סי' פ"ב), בית מנוחה (דף קס"ז ע"ב), נקטת הגדולה (סי' רפ"ב בהגה"ט), ועוד.** [וכתב בנהג שלום (הלכות ספר תורה סעיף י"ד) שכן גם מנהג עדים נא אמון (אלקסנדריה), וראה בנהג מצרים (דף נ"א). העורך]. ראשונים ואחרונים היה להם המנהג הזה ולא אמרו נגוד כלום. יש מקומות שלא נהגו ובטלו אותו פנראה לפני מאות שנים. אבל מי שממשיך בו - שיברך. (התקמה

למען הספר

רבי חיים כפואי, היה צדיק גדול. הוא היה במצרים ונפטר בשנת שצ"א (כמעט לפני ארבע מאות שנה). ונרן **הרב עובדיה** וצ"ל היה פעם אצל מופאק [נשיא מצרים], ואמר לו: תשמע, אתה רוצה לעשות כביש על קברו של רבי חיים כפואי. אתה יודע איזה צדיק זה? אמר לו מופאק: לעשות דרך עקיפה זה הרבה כסף. אני צריך כסף. אמר לו הרב עובדיה: אל תדאג, כסף לא חסר לנו. אני אדבר עם העשירים של אמריקה ויביאו לך כסף, ותעשה דרך עקיפה. אמר לו: מה פהו [וגדלתו] של החכם הזה? אמר לו החכם הזה פעם בחייו התעורר [נהיה עור]. והיו מדברים עליו. היה דין תורה בינו ובינו רבי בצלאל אשכנזי (עיון בשר"ת רבי בצלאל אשכנזי ס' ל"ב). אז באו אנשים שאין להם מה לעשות, ואמרו שפנדאי הרב הזה לקח שחד, ולכן התעורר, פי כתוב בתורה "פי השחד יעור פקחים" (שמות כ"ה, ח). והוא שמע שאומרים עליו פכה. אז הוא עלה לתבה ואמר: רבותי! אני לא לקחתי שחד. ואני אומר לכם, אם אני לקחתי - שישאר תמיד עור, אבל אם לא לקחתי שחד - אני ארד מפאן וואה! ואכן **ירד כשהוא וואה!** והתחיל לומר, אתה פלוגי, אתה פלוגי. אמרו לו: מאיפה אתה יודע? אמר להם: עכשו אני וואה! והספור הזה עבר מדור לדור, ונרן **החיד"א** אומר שאפשר להוכיח שאכן הספור הזה נכון. פי הוא ראה את חתמתו של הרב, וכאשר לא היה רואה האותיות היו פרוחת פאורי (פי הוא לא היה רואה מה הוא כתב), ואחר כך ראיתי שהוא חותם: ה' נסי, חיים כפואי. (מה זה ה' נסי? ה' עשה לי נס, ופקח לי את העינים). וזה היה בכתב יפה מאד. אנחנו יכולים לסמוך על צדיק גדול פוה. לכן - אמר לו הרב עובדיה - אנחנו נביא לך כסף, רק אל תעשה כביש על קברו של הרב הזה. אמר לו מופאק: כסף, קבלתי. וככה עשה. אחרי שנים, העולם התהפך [והחלף השלטון במצרים] ותפסו את מופאק, ודנו אותו למות. והרב עובדיה אמר: תתפללו עליו - על גוי! פי הוא שמע בקולי שלא לעשות כביש על גבי צדיקים! סודי עולם. והתפללו, והתפללה עורה, אי אפשר להאמין. אכזריים פאלה שדנו אותו למות ומפכים לו מתי ימות. פתאום אמרו: טעינו, הוא בסדר, הוא אדם "צדיק"... יש פח לתפלה של צדיקים ושל רבנים, והיא נשמעת לפני הקדוש ברוך הוא. וכל אחד ואחד מאתנו אם הוא ישתדל ללכת בדרך נכונה, הקדוש ברוך הוא ישמע אותו. יש פח לתפלה שצאמרת בלב טהור. לא בשביל כסף ולא בשביל רעש, אלא להתפלל מקירות הלב. "ישב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל" (ישעיה ל"ח, ב') והקמרא בברכות (דף י"ב ע"ב) אומרת מה הפירוש "אל הקיר"? שהתפלל מקירות לבו. מהנשמך שלו הוא התפלל! והתפללה שלו עורה לו, וקבל עוד חמש עשרה שנות חיים. (גליון 292 אות כ"ו).

פינתו של הרב שמואל עידאן שליט"א משודרת כל בוקר בס"ד ברדיו **קול ברמה** בסביבות השעה 6:45.
לשמיעת הפינה בשידור חוזר: 079-9270505 שלוחה 624, או בקול הלשון (במגאר כ- 230 פינות).
 לקבלת הפינה בדוא"ל: m0799270505@gmail.com
להזמנת הרב להרצאה/ שיעור/ חוג בית בכל הארץ: 0556797353 (אלחנן)

חידה

בן השמש ואב הכוכבים

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.
 תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21
 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה).
 נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

פתיחון משלום קוראי: פנים ושפתיים קרובים זה לזה. ורבותיו הפנים מאורות והשפתי כחי (ה"ך) היו קרובי משפחה. הוזהב: דוד חיים - ירושלים
 פתרון התמונה: האון הצדיק רבי חיים וולקין וצ"ל משנית ישיבת עטרת ישראל, שנפטר לפני כשבעים. הוזהב: יצחק אקון - מודיעין עילית.

על הוזהב לעקוב אחרי הודעות הדואר. פרס שיחזור, לא ישלח שוב.

בשתי החידות יש להפיד לומר את התשובה והתריס (כולל שם, כותבת וטלפון) בצורה ברורה. הודעה שאינה ברורה כולה למערכת, לא תיכנס לתגלה.

ידע חדע

- א. רבי אליהו בחור** הוא חכם מדקדק אשכנזי שחי פאיטליה לפני 500 שנה, והוא עבר את גיל 80, ואפילו גניו נפטר בחייו, והוא נפטר בשנת ש"ט. חבר ספר "התשב"ש" שיש בו 712 מלים מלשון חכמים, וספר "מתרגמן" שבו מביא מלים בצרפתית שספסר הערוך לא מביא אותם, וספר "הבחור" שיש בו כללי הדקדוק, והנודע ביהודה אמר שפדאי ללמד בספר "הבחור" כל יום חצי שעה עד שעה, והג"א כתב על פיו כללי הדקדוק. ויש לרבי אליהו בחור גם מהות יקרות על ספר השרשים שחבר הרד"ק - **רבי דוד קמחי**. (גליון 69 הערה 1).
- ב. החזקוני** הוא חכם צרפתי שהיה בערוך בשנת חמשת אלפים וששים. הפרוש שלו (על התורה) מלקט מכל המפרשים, **הרמב"ן** ואבן עזרא ונחמיה אחרים, והוא לא תמיד כותב שמותיהם, אבל דבריו יקרים מאד. פעם היה לי אותו בבית, וכשהייתי מתפלל בנדבונא, היו לומדים שם על יום פון מנחה לערבית, ואני הייתי יושב בפנה ועובר על החזקוני, והגעתי כמעט עד פרשת פינחס והערתי כמה הערות בגליון. ויש לו חידושים מאד יפים ומתוקים מרבש. (שם הערה 3).